

Nr 2

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973: 1 i vad avser utgifterna på kapitalbudgeten för budgetåret 1973/74 inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

KAPITALBUDGETEN

STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

Domänverket

1. **Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m. och Byggnadsarbeten m. m. vid vissa för lantbrukshögskolans försöksverksamhet disponerade jordbruksegendomar.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1973: 1 bilaga 11 (jordbruksdepartementet) under punkterna I G: 2— I G: 3 (s. 155—156) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m.* ett investeringsanslag av 4 000 000 kr.,
2. till *Byggnadsarbeten m. m. vid vissa för lantbrukshögskolans försöksverksamhet disponerade jordbruksegendomar* ett investeringsanslag av 220 000 kr.

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

2. **Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten II: 17 (s. 156—158) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 45 000 000 kr.

STATENS UTLÄNINGSFONDER

3. **Fiskerilånefonden.** Kungl. Maj:t har under punkten IV: 7 (s. 158) föreslagit riksdagen att till Fiskerilånefonden för budgetåret 1973/74 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Motionen

I motionen 1973: 804 av herr Torwald m. fl. (c, fp, m) hemställs

1. att riksdagen måtte besluta om ett särskilt investeringsbidrag på 10 procent vid yrkesfiskares nybeställning av fiskefartyg liksom vid ny-

inköp av motorer, vinsch- och redskapsutrustning för fiskefartyg i enlighet med vad i motionen anförts, 2. att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag på 3 000 000 kr. samt 3. att riksdagen måtte uppdra åt Kungl. Maj:t att utarbeta erforderliga bestämmelser.

Utskottet. Ur fiskerilånefonden beviljar fiskeristyrelsen lån främst för inköp av båtar och maskinell utrustning för yrkesmässigt fiske. Fiskerilån för nyetablering inom fisket lämnas endast om särskilda skäl föreligger. För nästa budgetår föreslås att en låneram på oförändrat 9 milj. kr. tas upp och att i enlighet härmed ett kapitaltillskott av 2 milj. kr. tillförs fonden. Utskottet vill för sin del biträda Kungl. Maj:ts förslag.

I motionen 1973: 804 framförs förslag om komplettering av långivningen från fiskerilånefonden med ett system med investeringsbidrag som hjälp vid yrkesfiskares nybeställningar av fiskefartyg, m. m. I anledning härav vill utskottet erinra om att frågan om ytterligare stödformer för yrkesfisket prövas av fiskerinärlingsutredningen. I avvaktan på resultatet av utredningens överväganden finner utskottet motionen inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.,
2. lämnar motionen 1973: 804 utan åtgärd.

4. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och Statens fiskredskapslånefond. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna IV: 8—IV: 9 (s. 159—160) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* ett investeringsanslag av 700 000 kr.,
2. till *Statens fiskredskapslånefond* ett investeringsanslag av 200 000 kr.

5. Skogsväglånefonden. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten IV: A (s. 160) och hemställer

att riksdagen medger att det för budgetåret 1958/59 anvisade investeringsanslaget till Skogsväglånefonden under budgetåret 1973/74 får användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

6. Lagring av jordbruksprodukter och Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna VII: A—VII: B (s. 160—161) och hemställer

att riksdagen

1. att det för budgetåret 1970/71 anvisade investeringsanslaget Lagring av jordbruksprodukter under budgetåret 1973/74 får användas för det med anslaget avsedda ändamålet,
2. medger att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö under budgetåret 1973/74 får användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

FONDEN FÖR BEREDSKAPSLAGRING

7. Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten VIII: 1 (s. 161) och hemställer

att riksdagen medger att det för budgetåret 1970/71 anvisade investeringsanslaget Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål under budgetåret 1973/74 får användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

DIVERSE KAPITALFONDER

8. Jordfonden. Kungl. Maj:t har under punkten IX: 6 (s. 161—164) föreslagit riksdagen att till Jordfonden för budgetåret 1973/74 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Motionen

I motionen 1973: 327 av herr Krönmark m. fl. (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts när det gäller angelägenheten av att successivt nedbringa jordfonden med ca 100 milj. kr. med en början fr. o. m nästa budgetår med 10 milj. kr.

Utskottet. Jordfonden uppgår f. n. till ca 277 milj. kr. Fondens medel skall enligt beslut av 1948 års riksdag användas för att bestrida lantbruksnämndernas kostnader för fastighetsförvärv i samband med åtgärder för yttre rationalisering på jordbrukets område. Departementschefen beräknar att odisponerade medel och de medel som flyter in vid fastighetsförsäljningar m. m. skall räcka för inköpsverksamheten under budgetåret 1973/74. I enlighet härmed föreslås i propositionen att fonden liksom för de senaste budgetåren endast tillförs ett formellt tillskott av 1 000 kr.

I motionen 1973: 327 anförts att strävandena hela tiden måste vara att så snabbt som möjligt återföra av lantbruksnämnder inköpta fastigheter i aktiva lantbrukares ägo. Mot bakgrund av bl. a. denna målsättning anser motionärerna det möjligt att successivt bringa ned jordfon-

dens omfattning med omkring 100 milj. kr. och att det redan för nästa budgetår bör vara möjligt att, genom en intensifierad försäljning och disponering av tillgängliga resurser i fonden, från fonden inleverera 10 milj. kr. till statsverket. Riksdagen bör enligt motionärernas mening uttala sig för att jordfonden minskas i angiven omfattning.

Utskottet vill hänvisa till att ett motionsyrkande av motsvarande innebörd förra året avslogs av riksdagen. I sitt av riksdagen godkända betänkande (JoU 1972: 2, p. 7) erinrade utskottet att det i samband med att riksdagen år 1967 antog riktlinjer för den fortsatta jordbrukspolitiken framhölls att den aktiva inköps- och försäljningsverksamhet som lantbruksnämnderna bedriver med anlitande av jordfonden var av stor vikt för jordbrukets strukturrationalisering (prop. 1967: 95, JoU 1967: 25, rskr 1967: 280). Enligt utskottets mening fick lantbruksnämndernas förmedlingsverksamhet i nu förevarande avseende alltjämt anses vara ett av de mera effektiva och ändamålsenliga instrumenten i rationaliseringsverksamheten. För att lantbruksnämnderna i önskvärd utsträckning skulle kunna genomföra angelägna rationaliseringsåtgärder var det bl. a. viktigt att inte verksamheten hämmades av otillräckliga medel under jordfonden. De synpunkter som sålunda anfördes gäller enligt utskottets mening fortfarande. Utskottet avstyrker således motionen 1973: 327.

Då utskottet anser att Kungl. Maj:ts förslag under punkten bör godtas, hemställer utskottet

att riksdagen

1. lämnar motionen 1973: 327 utan åtgärd,
2. till *Jordfonden* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 6 mars 1973

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Hedin (m), Hedström (s), Jonasson (c), Magnusson i Tanum (s)*, fru Anér (fp), herrar Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), fru Theorin (s), herrar Leuchovius (m), Israelsson (vpk)* och Strömberg (fp)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

vid punkten 8 (Jordfonden)

av herrar Hedin och Leuchovius (båda m) som anser att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke som börjar på s. 4 med "Utskottet vill" och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i anledning härav anföra följande. Enligt i statsverkspropositionen redovisad sammanställning över inköps- och försäljningsverksamheten för de senaste fem budgetåren — fr. o. m. 1967/68 t. o. m. 1971/72 — uppgår kostnaderna för inköp till sammanlagt 576,9 milj. kr. och intäkterna genom försäljning till 503,7 milj. kr. Kostnaderna för inköp överstiger sålunda inkomster genom försäljning med 73,2 milj. kr. Detta synes tyda på att ansträngningarna att hålla försäljningarna i god relation till inköpen skulle ha kunnat vara större. Enligt utskottets mening finns inga starkare motiv för att försäljningen inte skall kunna hålla jämna steg med inköpen. Tvärtom bör det vara angeläget att hålla försäljningen vid högsta möjliga nivå bl. a. för att hålla kraven på fonden nere. Ansträngningarna att främja lantbrukets rationalisering torde inte på något sätt hindras av en ökad insats från lantbruksnämndernas sida att snarast bringa ned den inköpta totalarealen.

Mot bakgrund av det anförda bör det enligt utskottets mening vara möjligt att successivt nedbringa jordfondens omfattning. Alla möjligheter bör tillvaratas härvidlag. Till vilket värde det kan vara lämpligt att nedbringa jordfonden utan att möjligheterna inskränks när det gäller att främja jordbrukets rationalisering synes inte möjligt att ange. Det synes dock inte vara realistiskt att på sikt räkna med en minskning av fonden med omkring 100 milj. kr. Redan nu bör det vara möjligt att genom intensifierad försäljning och disponering av tillgängliga medel från jordfonden till statsverket inleverera 10 milj. kr. I enlighet härmed avstyrker utskottet förslaget att jordfonden tillförs ett kapitaltillskott av 1 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1973: 327 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört rörande åtgärder för att nedbringa jordfondens omfattning m. m.

